

# **SRI VENKATESWARA UNIVERSITY: TIRUPATI**

**Syllabus for Sanskrit (I, II & III Semesters) in consonance with  
Curriculum framework w.e.f. AY 2025-26**

**Prepared by Sri Venkateswara University, Tirupati**

## **COURSE STRUCTURE**

| <b>Year</b> | <b>Semester</b> | <b>Course</b> | <b>Title of the Course</b>                                        | <b>No. of Hrs<br/>/Week</b> | <b>No. of<br/>Credits</b> |
|-------------|-----------------|---------------|-------------------------------------------------------------------|-----------------------------|---------------------------|
| <b>I</b>    | <b>I</b>        | <b>1</b>      | Poetry, Prose & Grammer -I                                        | <b>4</b>                    | <b>4</b>                  |
|             | <b>II</b>       | <b>2</b>      | Poetry, Prose & Grammer -II                                       | <b>4</b>                    | <b>4</b>                  |
| <b>II</b>   | <b>III</b>      | <b>3</b>      | Drama, Upanishad, Alankaras and<br>History of Sanskrit Literature | <b>4</b>                    | <b>4</b>                  |

# SRI VENKATESWARA UNIVERSITY: TIRUPATI

(Implemented from Academic Year 2025-26 Batch)

## Syllabus for SECOND LANGUAGE FOR ALL UG COURSES Subject: SANSKRIT

1<sup>ST</sup> Year Semester - I

### POETRY, PROSE & GRAMMER -I

#### I Learning Outcomes:

1. प्राचीन संस्कृतसाहित्य स्वरूप परिज्ञानम् भवति ।
2. आधुनिक संस्कृतसाहित्य स्वरूप परिज्ञानम् भवति ।
3. मौलिक व्याकरण परिचयः भवति ।

#### II Syllabus: (Teaching Hours: 45)

##### Unit - 1: प्राचीन पद्य साहित्यम् (9h)

1. धनुर्भङ्गः - श्रीमद्रामायणे बालकाण्डे 67 सर्गः
2. शरणागतरक्षणम् - श्रीमहाभारते अनुशासनपर्वणि 32 अध्यायः

##### .Unit - 2: आधुनिक पद्य साहित्यम् (9h)

1. महोदयः - मुळ्ळूपूडि नारयणशास्त्रिणः पुत्रसंजीवन काव्ये 2 सर्गः
2. रामकीर्तिः - सत्यव्रतशास्त्रिणः श्रीरामकीर्ति महाकाव्ये 1 सर्गः

##### Unit - 3: गद्य साहित्यम् (9h)

1. खलोक्तिः - हितोपदेशे सन्धि परिच्छेदात्
2. लोकमान्यः - श्रीरामनाथशास्त्रिकृतः निबन्धः

##### Unit - 4: व्याकरणम् (9h)

1. अजन्त शब्दाः (देव, कवि, भानु, धातृ, पितृ, गो, रमा, मति)
2. धातवः (भू, गम्, स्था, दृशिर्, लाभ्, मुद्, अस्, भाष्)

##### Unit - 5: व्याकरणम् (9h)

1. सन्धयः (अच् - हल् सन्धयः)
2. समासाः (द्वन्द्व, तत्पुरुष, कर्मधारय, द्विगु)

#### III Skill Outcomes:

On successful completion of this course, student shall be able to:

1. साहित्यकार, ऋषि, कवि हृदय विवेचनम् भवति ।
2. मानवीयमूल्यसम्पदनाभिलाषः भवति ।
3. मौलिकव्याकरणज्ञानेन प्रयोगे अर्थात् पठन लेखन वेलासु भाषाशुद्धयै प्रयत्नः भवति ।

#### IV References:

1. Prescribed Sanskrit Text Book I

#### V Co-Curricular Activities: (Hours for Activity: 15h)

1. Assignments
2. Seminars, Group discussions, Quiz, Debates etc.
3. Invited lectures and presentations on related topics by experts.

1<sup>ST</sup> Year Semester - I  
POETRY, PROSE & GRAMMER -I  
QUESTION PAPER PATTERN

प्रश्नापत्रप्रणाली

Time : 3 Hours

Max.Marks : 75

सूचना : द्वितीय - तृतीय - चतुर्थ - पञ्चम - दशम - प्रश्नाः  
संस्कृत भाषायामेव समाधेयाः ।

Q.No. 2,3,4,5 & 10 Should be answered in Sanskrit Only

प्रथमो भागः (25 Marks)

I. श्लोकपूरणं भाव लेखनं च ।

(Unit-I) 2 Out of 4      2 x 3 =6

(नक्षत्राङ्कितश्लोकेभ्यः देयाः)

2. शब्दाः (सम्पूर्ण शब्दरूपाणि) 2 Out of 4      2 x 3 =6

3. धातवः (लकारे सर्वाणि रूपाणि) 2 Out of 4      2x2<sup>1/2</sup>=5

4. सन्धिः (नामनिर्देशपूर्वकं) 4 Out of 8      4 x 1 =4

5. समासाः (नामनिर्देशपूर्वकं) 4 Out of 8      4 x 1 =4

25

द्वितीयो भागः (50 Marks)

6. आन्ध्रभाषायाम् वा आंग्लभाषायां वा अनुवदत ।

(From Unit-III only) 2 Out of 4

2x3 = 6

7. निबन्धप्रश्नाः (Unit-I) 1 Out of 2

1x8 = 8

8. निबन्धप्रश्नाः (Unit-II) 1 Out of 2

1x8 = 8

9. निबन्धप्रश्नाः (Unit-III) 1 Out of 2

1x8 = 8

10. लघुप्रश्नाः (From Unit-I Unit-III)

4x2 = 8

11. सन्दर्भ वाक्यानि (From Unit-I Unit-III)

4x3=12

50

प्रथमभागः - 25

द्वितीयभागः - 50

अन्तर्गतपरीक्षा - 25

100

Internal Assessment Mid-Sem - 15

Assignment / Seminar - 5

Attendance - 5

25

FIRST YEAR - I SEMESTER

MODEL QUESTION PAPER

Sub : I(B) - SANSKRIT

PAPER-I : Poetry, Prose & Grammar

Time : 3 Hours

Max.Marks : 75

सूचना : द्वितीय - तृतीय - चतुर्थ - पञ्चम - दशम - प्रश्नाः  
संस्कृत भाषायामेव समाधेयाः ।

Q.No. 2,3,4,5 & 10 Should be answered in Sanskrit Only

प्रथमो भागः (25 Marks)

I. द्वौ श्लोकौ पूरयित्वा भावं च लिखत । 2x3=6

1. विश्वामित्रः.....राघवमब्रवीत् ॥
2. जनकानां ..... दशरथात्मजम् ॥
3. यस्तु मे ..... सनातनी ॥
4. साधुवृत्तो हि ..... कर्मणा ॥

II. द्वयोः सम्पूर्णशब्दरूपाणि लिखत । 2x3=6

1. देव
2. भानु
3. रमा
4. मति

III. द्वयोः धात्वोः निर्दिष्ट लकारे सर्वाणि रूपाणि लिखत । 2x2<sup>1/2</sup>=5

1. भवेत्
2. गमिष्यति
3. अमोदत
4. भाषते

IV. चतुर्णां नामनिर्देशपूर्वकं सन्धिं विभजत । 4x1=4

1. हरीच्छा 2. गायकः 3. महेशः 4. दिव्यौषधम्  
5. इत्याह 6. कविश्च 7. तट्टीका 8. षण्मुखः

V. चतुर्णां नामनिर्देशपूर्वकं विग्रहवाक्यानि लिखत । 4x1=4

1. कृष्णश्रितः 2. हरित्रातः 3. घनश्यामः 4. विन्ध्यपर्वतः  
5. नवरात्रम् 6. त्रिभुवनम् 7. रामकृष्णौ 8. पाणिपादम्

द्वितीयो भागः (50 Marks)

VI. द्वयोः आन्ध्रभाषायाम् आङ्ग्लभाषायां वा अनुवदत । 2x3=6

1. त्यजेत् क्षुधार्ता महिला स्वपुत्रं  
खादेत् क्षुधार्ता भुजगी स्वमण्डम् ।  
बुभुक्षितः किं न करोति पापं  
क्षीणा नरा निष्करुणा भवन्ति ॥
2. मत्तः प्रमत्तश्चोन्मत्तः श्रान्तःक्रुद्धो बुभुक्षितः ।  
लुब्धो भीरुस्त्वरायुक्तः कामुकश्च न धर्मवित् ॥
3. न भूप्रदानं न सुवर्णदानं न गोप्रदानं न तथान्नदानम् ।  
यथा वदन्तीह महाप्रदानं सर्वेषु दानेष्वभयप्रदानम् ॥
4. मतिर्दोलायते सत्यं सतामपि खलोक्तिभिः ।  
ताभिर्विश्वासितश्चासौ म्रियते चित्रकर्णवत् ॥

VII.

1x8=8

a. रामेण कृतं धनुर्भङ्गं निरूपयत ।

(अथवा)

b. शरणागतरक्षणं इति पाठ्यभागस्य सारांशं लिखत ।

VIII.

1x8=8

a. 'महोदय' इति पाठ्यभागानुसारं जनानां कुलपतिसहितानां  
समुद्रयान स्नानादिकं विशदयत ।

(अथवा)

b. रामकथायां थाइदेशवासिनाम् आत्मीयभावं विवृणत ।

IX.

1x8=8

a. धूर्तानां वचनानि श्रुत्वा ब्राह्मणः किमकरोत् ।

(अथवा)

b. लोकमान्यस्य जीवितविशेषात् विवृणत ।

X. चतुर्णां लघुसमाधानानि लिखत ।

4x2=8

1. कतिचक्रां मञ्जूषां शतानि पञ्चाशद् नराः समूहुः?

2. कस्य सीता प्राणैर्बहुमता ?

3. त्वं खेचरस्य प्रभुः न इति कः वृषदर्भम् उवाच?

4. वृषदर्भस्य कीदृशेन कर्मणा मही प्रचलिता आसीत्?
5. परिक्षीणः पापं करिष्यतीत्यत्र उदाहरणं किम्?
6. कस्मात् चित्रकर्णः व्यापादितः ?
7. साम्प्रदायिकैक्याय लोकमान्यस्य प्रयत्नमधिकृत्य लिखत ।
8. समाचारपत्रद्वारा जनतायां नवचैतन्योत्पादने लोकमान्यस्य योगदानं विशदयत ।

XI. चतुर्णां ससन्दर्भ व्याख्यात ।

4x3=12

1. आरोपयत्स धर्मात्मा सलीलमिव तद्धनुः।
2. अत्यद्भुतमचिन्त्यं च अतर्कितमिदं मया ।
3. यदि त्वमिह धर्मार्थी मामपि द्रष्टुमर्हसि ।
4. स राजर्षिर्गतः स्वर्गं कर्मणा तेन शाश्वतम् ।
5. मद्देहेन जीवतु स्वामी ।
6. तत्फलं लभते सम्यग्रक्षिते शरणागते ।
7. स्वतन्त्रताऽस्माकं जन्मसिद्धोऽधिकारः ।
8. संस्थायां तिलकदलस्यैव आधिपत्यं जातम् ।

\*\*\*\*\*